



Warszawa, dnia 29 stycznia 2013 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER FINANSÓW

MSW



WS10/0330/6/MWW/13/1281

Pan
Piotr Stachańczyk
Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych

Szanowny Panie Ministrze

W nawiązaniu do pisma z dnia 21 stycznia 2013 r. nr DP-III-0231-82/12/JP dotyczącego projektu ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej opracowanego przez Rządowe Centrum Legislacji na podstawie przyjętych przez Radę Ministrów w dniu 20 listopada 2012 r. założeń, uprzejmie zgłaszam następujące uwagi.

- 1) W art. 18 ust. 3 projektu (dotyczącym przypadków użycia pałki służbowej) mowa jest o pałce wielofunkcyjnej nie wymienionej wśród środków przymusu bezpośredniego, katalog których zawiera przepis art. 11 projektu. Proponuje się zatem uzupełnienie tego katalogu o pałkę służbową wielofunkcyjną.
- 2) W art. 18 treść ust. 3 i 4 są ze sobą sprzeczne. Proponuje się ich przereformowanie.
- 3) W art. 34 w ust. 4 projektu należy wykreślić pkt 11. Kontrola skarbową zgodnie z projektowanymi regulacjami nie posiada bowiem uprawnień do stosowania środków przymusu bezpośredniego wskazanych w art. 11 ust. 1 pkt 3, 4, 6, 8, 12 lit. b-d oraz pkt 14 i 15.
- 4) W art. 35 ust. 1 i art. 38 ust. 1 pkt 1 projektu istnieje rozbieżność w odniesieniu do podmiotu zapewniającego udzielenie kwalifikowanej pomocy osobie, w przypadku gdy w wyniku użycia środków przymusu bezpośredniego nastąpiło jej zranienie. Z projektowanego art. 35 ust. 1 wynika, że to uprawniony, w razie potrzeby zapewnia udzielenie kwalifikowanej pomocy osobie. Natomiast z treści art. 38 ust. 1 pkt 1 projektu wynika, że przełożony lub osoba pełniąca służbę dyżurną, jeśli wystąpiły objawy uzasadniające konieczność zapewnienia osobie kwalifikowanej pierwszej pomocy, zapewnia udzielenie pierwszej pomocy osobom poszkodowanym. Ponadto w odniesieniu do brzmienia art. 38 ust. 1 pkt 1 projektu pojawia się wątpliwość, czy wskazane w tym przepisie zapewnienie udzielenia pierwszej pomocy osobom poszkodowanym stanowi kwalifikowaną pierwszą pomoc. Powyższe wynika z braku jednoznacznego wskazania w pkt 1 tego przepisu, że faktycznie chodzi o zapewnienie udzielenia kwalifikowanej pierwszej pomocy.

5) W art. 36 ust. 1 konieczne jest wprowadzenie jasnych kryteriów określających jakiego rodzaju „zranienie osoby”, w wyniku stosowania środków przymusu bezpośredniego albo „zniszczenie mienia” powoduje, że uprawniony musi zabezpieczyć miejsce zdarzenia, także przed dostępem osób postronnych, ustalić świadków zdarzenia oraz powiadomić o zdarzeniu przełożonego lub osobę pełniącą służbę dyżurną. Wydaje się, iż „zranienie osoby” polegające np. na drobnym skaleczeniu, czy „zniszczenie mienia” nie skutkujące znaczną szkodą, np. urwanie klamki, nie powinno powodować konieczności podejmowania przez uprawnionego działań, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1-3.

6) Zgodnie z art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. b projektu inspektorzy i pracownicy kontroli skarbowej mogą użyć broni palnej, gdy zaistnieje konieczność odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na ważne obiekty. Z uwagi na brak w projekcie definicji „ważnego obiektu”, o którym mowa w tym przepisie, rozstrzygnięcia wymaga, czy w zakresie pojęciowym tego zwrotu mieszczą się „obiekty administracji skarbowej”, a tym samym, czy projektowany przepis konsumuje przypadek użycia broni przez inspektorów lub pracowników zatrudnionych w komórkach realizacyjnych określony w art. 11f ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz. U. z 2011 r. Nr 41, poz. 214, z późn. zm.).

7) W odniesieniu do art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. d projektu.

Z treści przepisu proponuje się wykreślenie sformułowania „podjętego przez osoby działające w sposób zorganizowany” i nadanie temu przepisowi następującego brzmienia:

„d) nienaruszalność granicy państwowej, które wymuszają przekroczenie granicy państwowej przy użyciu pojazdu, broni palnej lub innego podobnie niebezpiecznego przedmiotu,”

Alternatywą dla tego rozwiązania może być zastąpienie wyrazu „zorganizowany” wyrazem „świadomy” ewentualnie „umyślny” lub „zamierzony”. Wówczas treść art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. d otrzymałaby następujące brzmienie:

„d) nienaruszalność granicy państwowej podjętego przez osoby działające w sposób świadomy (umyślny, zamierzony”), które wymuszają przekroczenie granicy państwowej przy użyciu pojazdu, broni palnej lub innego podobnie niebezpiecznego przedmiotu,”

Przypadek wymuszenia przekroczenia granicy państwowej, w szczególności przy użyciu pojazdu, broni palnej lub innego niebezpiecznego przedmiotu może wiązać się z odstępniem od procedury określonej w art. 46 ust. 2 i 3 lub od jej poszczególnych elementów, zgodnie z dyspozycją art. 46 ust. 4. Nie ma wówczas możliwości natychmiastowego określenia czy osoba działa w sposób zorganizowany. Brak również jednoznacznych kryteriów zorganizowanego działania.

8) W art. 44 ust. 1 pkt 3 lit. a niezrozumiałe jest wyłączenie z możliwości użycia broni palnej w przypadku bezpośredniego pościgu za osobą, wobec której dopuszczalne było użycie broni

palnej w celu odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na bezpieczeństwo konwoju lub doprowadzenia.

Wydaje się, że należałoby doprecyzować określenie „bezpieczeństwo konwoju lub doprowadzenia” użyte w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. e.

9) W art. 59 wprowadzającym zmiany w ustawie z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej przed pkt 1 należy dodać pkt 1a w brzmieniu:

1a) w art. 11a wprowadza się następujące zmiany:

- w ust. 1 po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

„3a) przeprowadzania doprowadzenia, o którym mowa w art. 4 pkt 2 lit. a ustawy z dnia o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej lub konwoju, o którym mowa w art. 4 pkt 3 tej ustawy;”;

- po ust. 4 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Inspektorzy i pracownicy wykonujący zadania w zakresie przeprowadzania doprowadzenia lub konwoju, jeżeli jest to niezbędne dla zapewnienia bezpieczeństwa tego doprowadzenia lub konwoju, mają prawo wydawania poleceń określonego zachowania się.”.

10) W art. 59 pkt 2 projektowanej ustawy, w którym nadaje się nowe brzmienie art. 11f ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej:

- w ust. 2 pkt 1 projektowanego art. 11f uzupełnienia wymaga przypadek użycia przez inspektorów i pracowników kontroli skarbowej broni palnej wskazany w art. 45 pkt 3 projektowanej ustawy dotyczący możliwości wykorzystania broni palnej w celu zaalarmowania lub wezwania pomocy. Powyższe uprawnienie zostało zagwarantowane kontroli skarbowej w projekcie założeń projektu ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej;

- w ust 2 pkt 2 projektowanego art. 11f , w którym wymienione zostały przypadki określone w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. a, c i d proponuje się wykreślić lit. c i d tego przepisu, ponieważ w tym zakresie kontrola skarbową nie posiada uprawnienia do użycia broni palnej.

11) W art. 59 pkt 3 projektu nadającym nowe brzmienie art. 11g ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej, w treści tego przepisu po słowach „Uprawnienia, o których mowa w art. 11a ust. 1 pkt 2” zamiast „i” postawić przecinek i dodać zwrot „3 i 3a”. Pozostałą treść przepisu pozostawić bez zmian. Zmiana jest konsekwencją zmiany opisanej w uwadze nr 9.

12) W art. 59 pkt 4 projektu, w którym nadane zostało nowe brzmienie art. 37a ust. 4 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej, należy wykreślić zwrot „przepisy wydane na podstawie art.11b ust. 7,„. Zauważyć należy, że z treści projektowanej ustawy wynika, iż użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz dokumentowanie tego użycia i wykorzystania odbywa się na zasadach określonych w przedmiotowym projekcie. Ponadto zauważyć należy, że odpowiednie stosowanie przepisów wydanych na podstawie art.

11b ust. 7 z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej stanowi konsekwencję brzmienia art. 11da ust. 7 tej ustawy, który dotyczy środków przymusu bezpośredniego i zgodnie z treścią przedmiotowego projektu przepis ten podlega uchyleniu.

13) W art. 67 pkt 1 projektu proponuje się dostosować brzmienie art. 55 ust. 2 ustawy o transporcie drogowym do formuły przyjętej w art. 5 projektu ustawy – w następujący sposób:

„2. Inspektor jest uprawniony do użycia lub wykorzystania:

- 1) środków przymusu bezpośredniego;
- 2) broni palnej.”;

14) W art. 67 pkt 4 projektu wymaga wyjaśnienia do którego przepisu ustawy o transporcie drogowym odsyła wskazanie art. 93 ust. 9.

Ponadto wymaga podkreślenia, że równolegle trwają prace nad projektem ustawy o zmianie ustawy o transporcie drogowym oraz o zmianie niektórych innych ustaw (KRM-10-56-12 UA19), który również porusza zagadnienie użycia broni palnej przez inspektorów Inspekcji Transportu Drogowego lub pracowników GITD. Termin wejścia w życie ww. ustawy określono na moment upływu 30 dni od dnia ogłoszenia – tym bardziej należy zwrócić szczególną uwagę na możliwość niepożądanego zmiany niektórych przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym, w tym przepisów modyfikowanych w przekazanym projekcie.

15) W art. 77 pkt 1 projektu wprowadzającym zmiany w ustawie z dnia 27 sierpnia 1999 r. o Służbie Celnej:

a) W art. 66 ust. 1 zmienianej ustawy o Służbie Celnej zastąpić środek przymusu bezpośredniego wskazany w art. 11 ust. 1 pkt 12 lit. c projektowanej ustawy, środkiem wskazanym w art. 11 ust. 1 pkt 12 lit. d.

Art. 66 ust. 1 ustawy o Służbie Celnej otrzymałby wówczas następujące brzmienie:

„Art. 66. 1. W przypadkach, o których mowa w art. 10 pkt 1-14 ustawy z dnia o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz....), funkcjonariusze mogą użyć środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 1, 2, 5, 7, 9, 11, 12 lit. a i d, pkt 13, 17 i 18 tej ustawy, lub wykorzystać te środki.”

Proponuje się rezygnację z uprawnień do użycia granatów łzawiących na rzecz uprawnienia do wykorzystania środków obezwładniających miotanych ze strzelb gładkolufowych. W praktyce – w korelacji z kompetencjami i wyposażeniem funkcjonariuszy celnych jest większe prawdopodobieństwo użycia tych środków niż granatów łzawiących.

b) Z brzmienia nadanego art. 66 ust. 3 wykreślić sformułowanie „wykonujący czynności związane z realizacją zadań, określonych w art. 2 ust. 1 pkt 4-6 pełniący służbę w wyodrębnionych

komórkach organizacyjnych Służby Celnej lub funkcjonariusze upoważnieni przez Szefa Służby Celnej do wykonywania tych zadań“.

Art. 66 ust. 3 uzyskałby następujące brzmienie:

„ 3. W przypadkach, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1, 2, i 3 lit. a oraz w art. 45 pkt 1, 2 lit. a, pkt 3 i 5 ustawy z dnia o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, funkcjonariusze mogą użyć broni palnej lub ją wykorzystać.“.

Projekt nie rozwiązuje kluczowego w Służbie Celnej problemu związanego z możliwością użycia/wykorzystania broni palnej w trakcie wykonywania zadań innych niż wymienione w art. 2 ust.1 pkt 4-6 ustawy o Służbie Celnej. W szczególności dotyczy to kontroli wykonywanych (na podstawie art. 30 ust.3 pkt 8 i 9 ustawy o Służbie Celnej) na drogach publicznych w odniesieniu do środków transportu drogowego – do których odsyła inny niż ww. przepis - art.2 ust.1 pkt 7 ustawy o Służbie Celnej. Proponowane brzmienie przepisu pozwoli również na ujednoczenie przepisów dotyczących Służby Celnej z analogicznymi przepisami dotyczącymi innych służb.

- c) Ograniczenie w użyciu broni palnej przez funkcjonariuszy celnych wynikające z treści zmienianego art. 66 ust. 4 ustawy o Służbie Celnej jest sprzeczne z upoważnieniem do użycia broni palnej na podstawie zmienianego art. 66 ust. 3 ustawy o Służbie Celnej. Przepis zmienianego ust. 4 stanowi, że funkcjonariusze nie mogą użyć broni palnej w bezpośrednim pościgu za osobą, wobec której użycie tej broni było dopuszczalne w celu, o którym mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. b i c projektowanej ustawy, natomiast przepis zmienianego ust. 3 ustawy o Służbie Celnej w związku z art. 44 ust. 1 pkt 3 lit a projektowanej ustawy stanowi, że funkcjonariusze mogą użyć broni palnej w bezpośrednim pościgu za osobą wobec której użycie tej broni było dopuszczalne w przypadkach określonych w art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. a, b, c i d.

Proponuje się wykreślenie ust. 4 z treści zmienianego art. 66 ustawy o Służbie Celnej.

- 16) W art. 77 pkt 2 lit. b** projektu proponuje się następujące brzmienie ust. 2:

„2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki przyznawania środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 66 ust. 1 oraz broni palnej, uwzględniając zakres zadań wykonywanych przez funkcjonariuszy lub rodzaje stanowisk.“ .

Propozycja jest konsekwencją zmiany brzmienia przepisu art. 66 ust.3 ustawy o Służbie Celnej.

- 17) Art. 77 pkt 4** projektu.

W treści pkt 4 sformułowanie „pkt 1 otrzymuje brzmienie“ zastąpić sformułowaniem „uchyla się pkt 1“, co w konsekwencji prowadzi do wykreślenia treści pkt 1.

Art. 77 pkt 4 uzyskałby następujące brzmienie:

„ w art. 70 uchyla się pkt 1.“

Propozycja jest konsekwencją zmiany brzmienia przepisu art. 66 ust.3 ustawy o Służbie Celnej.

18) Art. 77 pkt 6 projektu.

Z treści art. 75b ust. 1 proponuje się wykreślić sformułowanie „o których mowa w art. 66 ust. 3”.

Art. 75b ust. 1 otrzymałby następujące brzmienie:

„1. Funkcjonariusze mają prawo do obserwowania i rejestrowania, przy użyciu środków technicznych, obrazu zdarzeń w miejscach publicznych oraz dźwięku towarzyszącego tym zdarzeniom – wyłącznie w toku czynności podejmowanych w celu ustalenia sprawców oraz uzyskania dowodów przestępstw lub przestępstw skarbowych, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 4-6.”.

Propozycja jest konsekwencją zmiany brzmienia przepisu art. 66 ust.3 ustawy o Służbie Celnej.

19) Art. 77 pkt 7 projektu.

W treści art. 102 ust. 1 sformułowanie „pełniący służbę w wyodrębnionych komórkach, o których mowa w art. 66 ust. 3” zastąpić sformułowaniem „wykonujący czynności związane z realizacją zadań, określonych w art. 2 ust. 1 pkt 4-6”.

W art. 102 ust. 1 otrzymałby następujące brzmienie:

„1. Funkcjonariusz wykonujący czynności związane z realizacją zadań, określonych w art. 2 ust. 1 pkt 4-6 albo przewidziany do takiej służby może być poddany testowi sprawności fizycznej, badaniu psychologicznemu lub badaniu psychofizjologicznemu, mającym na celu sprawdzenie jego przydatności do służby na danym stanowisku lub w określonej komórce organizacyjnej.”

Propozycja jest konsekwencją zmiany brzmienia przepisu art. 66 ust.3 ustawy o Służbie Celnej.

Niezależnie od powyższego mając na uwadze informacje zawarte w pkt 3 Oceny Skutków Regulacji – *Wpływ projektowanej regulacji na sektor finansów publicznych*, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego przyjmuję, że wejście w życie projektowanej ustawy nie spowoduje zwiększenia wydatków jednostek sektora finansów publicznych w stosunku do wielkości wynikających z aktualnie obowiązujących przepisów oraz, że wejście w życie projektowanej regulacji nie będzie stanowiło podstawy do ubiegania się o dodatkowe środki z budżetu państwa.

z pozdrowieniem
Z upoważnienia Ministra Finansów
PODSEKRETARZ STANU
Andrzej Parafianowicz
Andrzej Parafianowicz